

ŠMARTINSKI VESTNIK

1949

San Martin, 16. aprila 1949

Štev. 4

Veselo, milosti polno Veliko noč!

Pri nas doma pripoje Velika noč spremljana od trobentic in teloha, od kosov, pastiričic — in koliko še drugih pomladnih pevcev stopi na zeleno trato. Vse naokrog prvi brstje — ko so počili ledeni okovi in je sonce radodarnейše s svojo toploto. Kako čudovito sladko se spoji krščanska verna duša s tem pomlajajočim in k novemu življenju vstajajočim okoljem narave takrat, ko zadoni v čast iz groba vstalemu Zveličarju: "Zveličar gre iz groba, vesel prepevaj, o kristjan, vstal boš tudi Ti!" Kako ne bi veroval, ko je pa človek tako ozko povezan z materjo zemljo, da čuti z njo sonce in mraz, svetlobo in temo, smrt in vstajenje, veselje in bol! S Kristusom vstaja življenje narave, v cvetju zemlje — pesem Vstajenja.

V novi zemlji, kjer smo sedaj, je pa vse drugače. Jadramo iz neznosne vročine v hlad in krajši dan — ko se zemlja pripravlja na počitek od brstenja in zorenja — saj je dala sadeža o gromno.

Naša domovina v cvetju in zelenju upanja za Veliko noč — nova zemlja našega bivanja v sadežih zadovoljstva in brezskrbnosti.

In mi?

Gledali bomo lepoto tukajšnje bogate Velike noči, a videli bomo našo slovensko Veliko noč. Telesno v morju narodov skoro vsega sveta, drugega jezika, drugih običajev, toda s srcem in mislijo bomo v domači vasi, v domači hiši, v naši družini pri "žegnu", kot nekdanj. Glas slovenske besede je močnejši kot jezik narodov, moč slovenske duše je krepkejša kot sila velikih svetovnih dogodkov. Udarjali bodo na naše uho glasovi bogato pripravljenih praznikov, a slišali bomo domače pesmi: "Zveličar gre iz groba", zbrane melodije bomo poslušali, a slišali bomo mehko klenkanje naših zvonov, hodili bomo po gladkih cestah, parkih in tlaku, a šli bomo v velikonočni procesiji v vrstah svojcev, sosedov, znancev, vaščanov, med našimi njivami, po naših travnikih, po naši cesti — tako si močna slovenska duša.

In v objemu božje milosti v očiščeni duši bo čutilo naše srce sladkost Odrešenikove ljubezni in predokus Njegove zmage nad grehom, grobom in zlobo človeka — nalahno nam bo On šepetal — ti boš tudi vstal, z menoj boš šel v zasluženo blaženost — pa domovina tvoja bo tudi vstala — bo sproščena sužnosti, znova bo osrečevala slovenskega trpina in sprejela Vas v nekdanjo srečo — — —

V tem, predragi rojaki, naše velikonočno voščilo!

Papež Pij XII.

ZLATI JUBILEJ MAŠNIŠTVA NJ. SVETOSTI PAPEŽA PIJA XII

Dne 3. 4. je praznoval v Rimu Nj. Sv. o Božiču pa 10 letnico papeževega vladarstva katoliške cerkve kot viden namestnik našega Odrešenika Jezusa Kristusa na zemlji. V javnost je sedanji papež stopil kot nuncij v Monakovem. O priliki Spartakove komunistične revolucije so komunisti navalili na njegovo nuncijatura z zahtevo, da se nuncij takoj umakne proč. Nuncij Pacelli pa je pred napetimi puškami krepko in odločno izjavil: "Ne, jaz ostanem tukaj in niti za korak me ne premakne nobena svetna sila." Uspel je. Iz Monakovega na Bavarskem je bil nuncij Pacelli prestavljen v istem svojstvu v Berlin, kjer je dobil čast kardinala in po kratkem in zelo uspešnem diplomatskem delovanju v nemški državi odšel na željo papeža Pija XI. v Rim in prevzel odgovorno mesto drž. tajnika države Vatikan. Takrat so se že oglašali prvi bliski in grom, naznanjajoči strahotno drugo svetovno vojno. Izmučen in utrujen je papež Pij XI. legel v grob, na Petrov prestol pa je stopil kardinal Pac.

kot Pij XII. Kakor so sedanji časi res najstrašnejši, kar jih je videl svet, tako je tudi sedanji krmar Petrovega čolna, katoliške Cerkve, eden najjačjih sodobnih državnikov po svoji diplomatski zmožnosti, po svoji globoki učenosti, saj obvlada dovršeno 12 svetovnih jezikov in po vsebinsko močnih in pogumnih govorih pa je občudovan celo od nekatoliškega sveta. Nič manj globok pa je Pij XII. po svojem čutečem in usmiljenem sredu do vseh trpečih. Posebno svetel spomin nanj pa ostane trajno v mnogih narodih vsled njegove očetovske skrbi za vojne begunce, ujetnike, izgnance in vsled grozne vojne osirotelih in obubožanih še neprestetih milijonov.

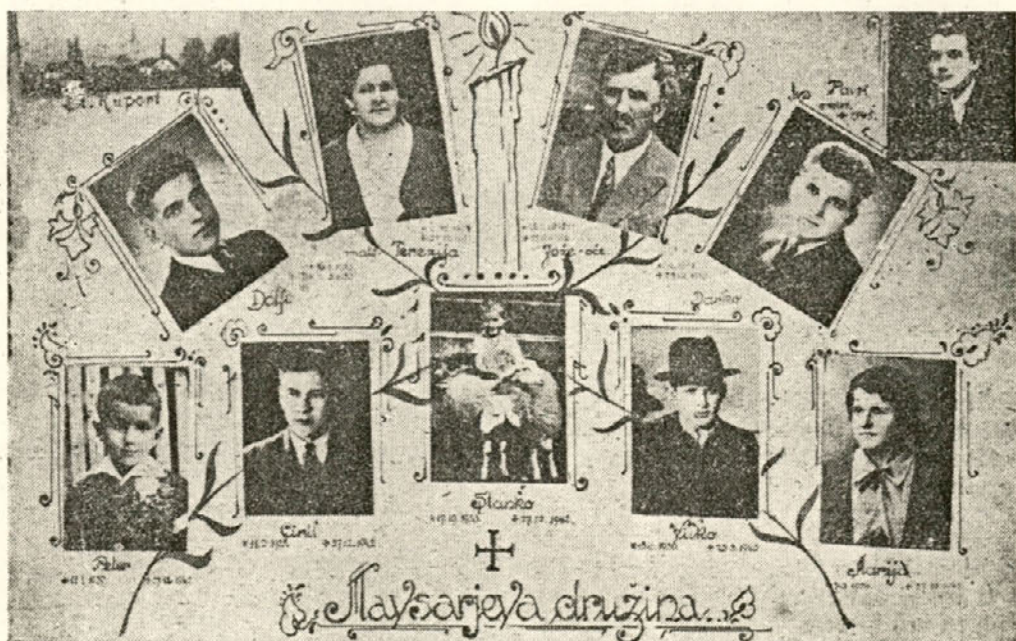
Ravno ob priliki sedanjega jubileja izjavljajo narodi na razne načine svojo prisrčno hvaležnost in pomoč v vseh mogočih potrebah visokemu jubilaru. Mnogi od nas še včerajšnjih beguncev smo gledali v Vatikanu v obraz svetniško vzvišene osebnosti Pija XII., iz katerega zrcalili skozi kopreno utrujenost srce, ki je žalostno, ker ne more še več dati kot neprestano daje. In glej, med tolikimi narodi, ki so uživali dobrotljivost visokega jubilara, smo čutili, da je bil slovenski begunec v Vatikanu posebno prisrčno sprejet. Čutili smo posebno ljubezen visokega dobrotnika do nas — kot mati, ki neguje tisto svoje dete, katero je nebolgljeno in slabotno še bolj kot ostale svoje otročiče. Osebo nam je znano, da pri referatih nadškofa o obisku beguncev po taboriščih, se je sv. Oče še posebno dolgo zadržal pri poročilu o slovenskih beguncih z zatrjevanjem, kako mu je pri sredu slovenski dobri, a tako trpeči narod. Kar spomnimo se mi, včerajšnji begunci v Italiji in Avstriji papeževih odposlancev — nadškofa, poleg njega pa še zastopnika za Slovence vlč. dr. Sarugo, ki so z ogromnimi avtomobili obleke, jestvin in drugih potrebščin obiskovali vsako leto prišedši naravnost iz Rima in delili pomoč vsem beguncem brez razlike. Drugoverci so občudovali očetovsko skrb cerkvenega vladarja, ki se tako prisrčno z dejansko pomočjo spominja zapuščenih beguncev — takrat smo bili mi kot blago na trgu, za katerega so vladjali in "glibali" po raznih komisijah. Usmiljenja, dejanske pomoči, ljubezni in skrbi papeža Pija XII. do nas ne smemo mi Slovenci nikdar pozabiti, govorimo o tem, pišimo o tem, da bodo znanerci-Slovenci znali ce-

niti Pija VII. in vse njegove naslednike na Petrovem prestolu. To je naša velika dolžnost! Če ne storimo tega, nismo ne katoliški, ne narodni in ne kulturni. Naj bodo te besede — pristržne in odkritosrčne, globoka zahvala malega, revnega in nesrečnega — a sv. Stolicy vedno zvestega slovenskega naroda. Gotovo je naša zahvala najskromnejša po obliki in številu našega lista, a vsako človeško sree ima svojo vrednost in milobo in to poklanjamo v vsem njenem obsegu. Njegovi Svetosti Papežu Piju XII., ki naj Vsemogočni Bog plačuje s krepkim zdravjem, dolgim življenjem in obilnim blagoslovom dobrotljivi roki Vladarja katoliške Cerkve.

PAPEŽ PIJ XII. IN TURŠKI HODŽA

V begunskem taborišču sem se leta 1948 seznanil z muslimanskim hodžo-duhovni-

kom. Silno reven je bil in prezrt od lastnih ljudi. Ko je videl bogato obdaritev papeževga odposlanstva nas katoliških beguncev, se je začudil, češ: "Jaz imam v bližini svojega nadrejenega predstojnika, ki je zelo bogat, pa se ne zmeni zame. Vprašal sem ga, če mi dovoli, da napravim zanj prošnjo na Vatikan za podporo. Začudil se je in vzkliknil: 'Saj jaz sem vendar musliman!'. Nič za to, mu odgovorim, poskusiva na sv. Očeta. Musliman jo je podpisal, jaz sem jo pa priporočil. On ni imel veliko upanja, jaz pa! In glej, čez par tednov se prismeje hodža, češ: 'Gospodine, upalilo je!', in vesel našteval, kam bo porabil nakazanega tisočaka. Kmalu nato je odšel hodža v Sirijo, pri slovesu me je objel, češ: 'neću nikad da zaboravim vašeg Papa.'"

SLOVENSKA MATI PRIČA

Zdi se mi že dolgo, odkar smo doživeli strašno predajo naših domobrancev v mučeniško smrt, ki so s svojim življenjem in trpljenjem hoteli ustaviti strašno nesrečo, ki se je pripravljala našemu narodu. V borbi za kosček kruha, za skromno sobico se zdi, da se je skoraj že pozabilo nanje in njih veliko žrtev. Zato me je kot

posebno vse matere padlih domobrancev razveselilo, da se je le nekdo spomnil naših dragih sinov in z zadoščenjem smo brale, kako "Šmartinski vestnik" krepko kliče nas vse in še posebno tiste, ki jim je Bog skoraj čudežno rešil življenje, da rešimo pozabe vse, kar so nam oni velikega storili.

Vem, da naši dragi niso željni časti, a svet je tako nepoučen, da je naša sveta dolžnost v resnici objaviti vse, kar se je zgodilo. Morda so bile tudi med njimi tu in tam kake nepravilnosti, a te so zagrešili ljudje, ki so se na ukaz skritega sovražnika komunizma vrinili med nje, da so lahko trosili obrekovanje proti njim. V hrupu mesta in tovarn, ko se borimo z vsemi mogočimi težavami za lastni obstoj, je res zelo nevarno, da bomo mnogo važnega pozabili, ker priče že legajo v grob. Zato so borci naših dragih sinov, njihovi sotrpini in sodelavci, pomagajte izbrisati pljunke z zaničevanega, po krivici oklevetanega-lika prve in edine slovenske armade domobrancev.

V borbi za košček kruha sem prišla 16. 3. 1949 na trg Kongresa. Nepregledne množice so šle proti vladni palači. Tam je svečano defilirala argentinska vojska pred predsednikom Peronom. Gledala sem te mlade ljudi in se spomnila naših fantov, ki so bili tuli tako mladi in krepki kot ti tukaj. Solze so me polile ob misli, da jih ni več in da njih mlada trupla gni-jejo daleč, daleč. Grenko mi je bilo ob misli na naše uboštvo. Kako smo nesrečni, kje smo imeli mi vladarja, da bi bili oni defilirali pred njim. Pač, imeli smo ga. Kjer se je vila procesija z Najsvetejšim, tam je bila naša mlada vojska in je stopala pred Njim, ki je Kralj kraljev. In še nekje, kjer se je pomikala krsta z našim mladim padlim borcev, tam so stopali stisnjenih ust in kljubujočih oči, ki so klicale "maščevali te bomo". Zares, v borbi so bili naši fantje strah partizanov, pri

obrambi nedolžnih ljudi in v sili za pomoč pa povsod in brez razlike. Videla sem mnogo vojaških čet, raznih vrst in narodov še v prvi svetovni vojni in drugi, ko je okupator preplaval našo domovino, a bolj smelih, korajžnih, smrt in muke prezirajočih kot so bili naši domobrancei, jih ni bilo. "Kaj nam je mar smrt", so peli, ko so se vračali s pohodov, vsi izmučeni, ožuljenih ram od strojnice in nabojev s strelivom! Kakšne so bile njih noge, pa vemo le njihove matere, ki smo jih mazale in izpirale. In še eno veliko željo je izrazil "Šmartinski vestnik": "Skrbite vi, ki ste ostali, za naše drage sirote. Starši, ki so zanje skrbeli, ne morejo več, pa uživajo zaslužen plačilo, ter bodo hvaležni, če se zavzamete zanje, to je, kar po pravici pričakujejo od nas. Torej, dragi soborci, naši fantje in vsi mi, pomagajmo z besedo in peresom osvežiti spomin na resnični biser slovenskega naroda, domobranksko vojsko in njeno veliko neumrljivo idejo.

BAJŽELJ M.

mati 4 ubitih domobrancev.

BESEDE SLOVENSKE MATERE, ki objokuje štiri svoje sinove, sprhnele z desetisočimi njihovimi soborci v slovenski zemlji, so tako prisrčno odkrite in tako ginljive, da naj te zadostujejo v tej številki našega lista za počastitev domobrantskih velikih mrtvih in vseh slovenskih protikomunističnih žrtev. Te besede, naj odgovarjajo tistim, ki trdijo, da tega vprašanja ni treba obravnavati, češ, da

ni potrebno, ni važno itd. K tem besedam žive matere slovenskih domobrancev naj se pridruži mrtva slovenska mati, ki skupno z možem in devetimi otroci živa zgorela v gorečem gradu na Dolenjskem dne 24. 12. 1942 govorijo iz večnosti.

Žrtev naših — naših otrok ne pozabite!

DUHOVNO BERILO

Prav z veseljem ustrezemo večstranski želji, da vedno odslej priobčujemo v našem listu Duhovno berilo, ki naj nam vsem služi v duhovno premišljevanje, posebno onim, ki so na nedeljo ali praznik nepremagljivo ovirani prisostvovati slovenski pridigi. Zato bo Duhovno berilo stalno čtivo v vsaki številki "Šmartinskega vestnika" in se bo nanašalo na evangelijske bližnje nedelje ali katero drugo krščansko resnico in nauk.

Pričnemo s križem, ki je vsebina postnega časa in še posebno slika in dogodek Velikega tedna! Dva tisoč let že črpa krščanstvo iz križa in Križanega nauka za svoje otroke. Storimo tudi mi tako.

Križ in na njem božji Sin je skrivnost ponižnosti, ki jo nam krščanstvo stavi kot glavno oznako Kristusovega nauka. Sodobni človeški rod označuje predvsem prevzetnost in napuh, prezir in ošabnost. Moderni človek zameta že vse, kar bi naj bilo nad njim, obožuje pa samega sebe, svojo moč, svoj napredek, svojega duha, znanost in že telo. Ni to novo, zaradi greha tako visoko kakor danes; iz njenih tal človek pa iz raja in skozi vso zgodovino človeštva se vije ta grehota, za njo pa neskončno gorje in kazen. Toda malokateri vek je zrasla gora človeškega napuha tako visoko kakor danes, iz njenih tal in njenih vrhov pa bruha ogromen veletoč gorja, solza in trpljenja za vse človeštvo. Prerivanje malih in velikih za moč, ki se izrablja v izkoriščanje sočloveka za lastno korist. Drugo je absolutizem, avtarkizem itd., kakor se pač zovejo krinke za zasenčenje človekovega napuha, prezira in sebičnosti. To čuti danes pol druga milijarda ljudi na zemlji, a si ne morejo pomagati in si sami nikdar ne bodo. Zato prihaja sam Bog z zdravilom in kako je to zdravilo: Človek se dviga do neba, hoteč postati bog, a Bog stopa iz neba, obleče podobo hlapca človeka in živi na zemlji. Človek hoče do zvezd, Bog-človek se trikrat na jeruzalemskih

cestah poniža v prah. Človek napuhnjjen še sodi Boga na smrt, a Bog-človek: prodan od lastnega učenca, ujet, zvezan kot hudodelec in škodljivec človeštva — — — Pilat ga sodi kot hujskača in upornika, Kajfa pa kot brezbožnega in bogokletnega — — — Herod ga prikazuje svoji kamarili kot noreca, judovsko ljudstvo ga ima za igračo svoje strasti in slepote... umrl je skoraj nag, zapuščen... med dvema izvržencema človeške družbe... na lesu največje sramote, na križu... s pečatom izdajstva... krivice... nezvestobe, osovražen od lastnega naroda, zapljuvan kot zlohotnež! Zares! Bil je ponižen, pokoren do smrti — križa... S te grozne prižnice pa doni v svet Njegov mehki glas... Učite se od mene, ker sem krotak in ponižen.

O skrivnost nauka svetega Križa in Križanega! Kdo rojenih bi premočnil globočino, kamor se je ponižal učlovečeni Bog... nikdo... Le božji Duh, ker le ta vidi višave, kamor se vzpenja napuh človeka! Iz teh višav prihajajo opomini, kot ob času očaka Noe — v zadnjem času Lurd — Fatima, svetovne vojne — — — Usmili se nas, o Gospod, in prizanesi nam!

OBISK PRI PREVZV. NADŠKOFU MSGR. DR. I. SOLARI V LA PLATI

Te dni je bil pri prevzv. nadškofu sprejet slovenski duhovnik iz San Martina. Poročal je prevzvišenemu o duhovnem in cerkvenem življenju Slovencev v S. Martinu. Videlo se je, da je Prevzv. o tem že dobro poučen. Sam odličen glasbenik in pevovodja, se je zanimal za delovanje našega cerkvenega pevskega zbora. Več časa se je pomudil pri naši slovenski karitativni organizaciji Konferenca sv. Elizabete. Priznal je potrebo in umestnost za ustanovitve, naročil njena pravila z izjavo, da ji sam oskrbi s posebnim priporočilom v Rimu, duhovne pravice, predvsem za člane in podpiratelje posebne duhovne dobrote odpustke. Nato se bo Konferenca priključila osrednjim karitativnim organizacijam, kar bo za nas Slovence pomembno za materialno in duhovno korist. Mislimo pritegniti tudi moške moči, da bo organizacija tem širša po številu in delokrogu kot tudi delavci naše dobrodelnosti, katere namen in korist, še bolj pa potreba z vsakim dnem narašča. Naše načelo je, noben Slovenec, nobena Slovenka ne sme tukaj vsled kakršnega

koli pomanjkanja in s kakršnega koli nezadovolženega vzroka shirati in umreti. Tudi za naš list smo prevzvišenega zainteresirali. Z zanimanjem si je ogledal prvo številko, poslušal vsebino člankov in prav iskreno odobril in priznal njegovo usatnovitev in delo. Končno je Prevzvišeni izjavil, da bo podpiral naše začrtano delo med argentinskim ljudstvom, ki želi čim večje spoznavanje slovenskega ljudstva in njegovega trpljenja od strani domačinov. Vsem Slovincem in Slovenkam v San Martinu in soseščini pošilja Prevzvišeni svoj blagoslov. Da! Ozka povezanost s cerkvenimi oblastmi bo vse naše delo, v to nas vodi naša slovenska vzgoja in naša vernost.

NOVICE

Na Cvetno soboto in Cvetno nedeljo smo imeli skupno sv. obhajilo Slovencev iz naše župnije in soseščine. Spovedovala sta dva slovenska spovednika. Zvečer v soboto je imel g. Stanko Skvarča jednat postni govor o zakramentu sv. pokore, za pripravo na sv. obhajilo v nedeljo pa g. Cerkvēšek.

Če bi ne bilo v nedeljo zjutraj tako močnega naliva, bi bila še boljša udeležba.

10. IV. 1941. V nedeljo smo obhajali 8 letnico gornjega datuma, ki je bil za Slovence tako usodepoln, da ohranja svoj zgodovinski pomen. Se povrnemo v prihodnji številki.

DROBNE VESTI

Slovenski skupini mojih župljanov želim VESELE IN MILOSTIPOLNE VELIKO-NOČNE PRAZNIKE

slovenskemu cerkv. pevskeemu zboru pa še posebej moje priznanje in zahvala za odlično sodelovanje v naši cerkvi

P. Dr. CLOVIS FERNANDEZ
župnik v San Martinu

Knjižna založba "Slovenska beseda" prične z izdajanjem raznih del. Ta teden se prične pretresljiva resnična povest o begu slovenskega fanta iz množičnega groba v Kočevskem Rogu. Izhajali bodo posamezni zvezki na osmih straneh ošminke, ki se bodo lahko zvezali v eno

knjigo. Cena zvezku je le 50 centavov. Vsako številko shranite, da boste lepo povest, ki bo ohranila vedno svojo vrednost, kot prispevek k zgodovini strahotne komunistične revolucije v Sloveniji, lahko shranili v svojo knjižnico. Povest se zove: "Ušel je smrti." Ne opustite lepe prilike, ker se ta tiska le v omejenem številu.

Krsti in poroke. 3. aprila je bil kršen Franc Jožef, 10. aprila pa Ana Marija Šabec. — Poročila sta se 9. aprila g. Franc Fajfar in gđe. Justina Lukančič. Bilo srečno!

Šmrtne nesreče. Smrtno sta se ponesrečila g. Jože Hladnik in ga. Marija Škrbe. Domačim iskreno sožalje.

Več prihodnjic.

BLAGOSLOVLJENO VELIKO NOČ

želi vsem Šmartincem

"ŠMARTINSKI VESTNIK"

Oglasni kotiček

JANKO ARNŠEK, krojač

izdeluje vrste oblek. Ob nedeljah ga dobite pred službo božjo v SAN MARTINU, po 11. uri pa na VICTOR MARTINEZ 50

Slovincem in Slovenkam naznanjam, da sem odpri

LASTNO ČEVLJARSKO DELAVNICO

Janez ZOBEC, čevljar

Calle Coronel Aguirre 2668 LANUS Oeste
Partido 4 de Junio

Priporočam se za naročila — Za osebni razgovor sem na razpolago ob nedeljah pred in po službi božji na SAN MARTINU

Knjižna založba SLOVENSKA BESEDA priporoča nakup publikacij, ki se prične ta teden. Prvi zvezek prinaša resničen opis bega slovenskega borca iz množičnega groba.

Uprava: AYACUCHO 125 - San Martin FCCA